

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illvstrivm Virorum Poemata

Cesarini, Virginio

Antverpiae, 1662

Ad Gregorium XV. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-7990

*Aurora tellus veneranda oracula poscit :
 Sacra niger patrio ture procurat Arabs.
 Occiduis Phlegethon longè detruditur aris,
 Patagonum luci præmonuere fugam.
 Quà tenet imperium , Romanos Austria mores
 Edocet , & victos ad pia sacra vocat.
 Tu celo populos , Superi tibi regna rependunt ;
 Nec magis es ferro , quàm pietate potens.
 Hæc ego magna canam vates tua signa sequendò :
 Gloria det vires , carmine magnus ero.*

A D

GREGORIVM XV.
PONT. MAX.

Bellicos Italiae tumultus pacantem.

Projice tela manu bello furiosa iuventus :
 Linquite Cenomanum Martia castra duces.
 Cornipedisq; leues cesset glomerare recursus
 Lugubri galeæ luce timendus eques.
 Romanus vetat arma Pater , Martemq; relegat,
 Sanguineamq; sitim trans pia regna fugat.
 Compescant litui , compescant classica murmur:
 Cantentur pacis sola tropæa tubæ.

Deuocat

Deuocat è calo, felicia munera, pacem,
Qui reserat cæli limina athena Pater.
Ausonias solui decernit in otia gentes:
Itala pallenti liberat arua metu.
Drusorum manes, Augusti nominis umbra,
Gaudete: hæc vestri est pompa laboris opus.
En iterùm reduces Capitolia ad alta triumphii;
Nec tamen hic ullo est sanguine partus honos.
Alpibus impositi Rhati sensere tremendis
Agmine non fracti iura Latina togæ.
Cernite tranquillos deuoluat ut Abdua fluctus,
Et Phaëthontæas purior auctet aquas:
Serius ut torquens per opima noualia cursum
Roscula triticeâ cornua cingat ope.
Larius indigenâ crines umbratus oliuâ
Splendidior gelidis exerit ora vadis.
Hunc circum Nymphæ, glauci gens humida regni,
Desuetos ducunt vda per antra choros.
Eheu quot scelerum mærens Insubria vultus
Ceperat! heu quantum pertimuisse nefas!
Et sibi funestas acies plebs ægra canebat,
Et cædem, & prædas augure docta metu.
Ille situ turres muris fulcire labantes,
Et terræ infossas credere auarus opes.

Tristibus

Tristibus excubijs hinc cingere mœnia miles,
Atque alij externâ querere sede lares.
Fataq; premonuisse Deum crudelia signis,
Bellaq; narrabant significata polo,
Cùm triplici Phœbus fulsit mirabilis orbe,
Pallentiq; diu lumine sparsit humum;
Cùmq; cateruatim stragem demisit Auerno
Depopulatrici falce cruenta lues;
Et viduas passim Cereali munere terras
Solata est priscis quercus opaca cibus.
Prodigia hæc trepidum terrebant nuncia vulgus,
Omnia Gregorius cùm meliora dedit.
Publica vela regens Mundi, clavumq; ministrans,
Promisit faustum Navita puppis iter.
Extemplo grauidi bellis cecidere fragores:
Detonuit scopulis: vnda quieuit iners.
Quàm citò, ubi antennis grati effulsere Lacones,
Stagna modesta iacent, murmuris aura silet.
Quàm citò, cùm crepitans lapidoso verbere grando
Disijcit & vites, & sata leta boum.
Diffugiunt imbres, mitescunt flamina Cauri,
Iris ubi roseis æthera tranat equis.
Gratia multa tibi magnorum maxime Regum:
Depositis clypeis otia mundus agit.

*Pax ardor Superùm, Cæli mitissima proles,
Omne cum fausto Diua salubris ades.*

*Huc ades, atque Padi curru perlabere litus,
Et tibi casta regat frena pudica Fides.*

*Quacumque ingrederis felici Copia cornu
It comes, & leto in gramine balat ovis.*

*Incustoditæ Zephyris agitantur aristæ,
Et teritur valido sole perusta Ceres.*

*Te sequitur Bacchus: per te seruantur apricis
Collibus ad domini musta vehenda lacus.*

*Sarcula pace vigent, rubigo amplectitur hastas:
Cedit ruricolis gloria bobus equi.*

*Fas graditur tecum, tibi rident oppida, & vrbes:
Tu maculosa graui crimina lege domas.*

*Iustitiam solio pulsam tu reddis eburno:
Illius horrendas instruis ense manus.*

*Pacatum hinc volitat mutandis mercibus æquor,
Nec timet à nigris nauta pericla Notis.*

*Et tranquilla quies curas ornare recentes
Gestit, & inuentâ fertilis arte nitet.*

O mortale genus, quid leto in damna ruenti

Nostra iuuat celeres Marte aperire vias!

Quis furor est claras lauros nutrire cruore,

Pectoris ut fossi vulnera nomen emant?

Cognatis

Cognatis parcit maculis ieiuna leonum
 Ira, nec agnatâ gaudet hyena dape.
 Ecquando tigris gelido bacchata Niphate
 Parthica turpauit comparis arua nece?
 Proh pudor! humana est rabies asperrima ferri:
 Humana indomitus sauior ira feris.
 Quod si tantus amor cædis corda aspera pulsat,
 Desinite in patriæ stringere tela latus.
 Thrax vocat Ausoniæ resides in bella cateruas,
 Et poscunt Siculas Bospora bina rates.
 Vos pia busta vocant fædo calcata Tyranno,
 Inq̃, Palestinis sacra litata iugis.
 In Scythicas plaustris turmas, pharetraq̃, potentes
 Vulnera sit pulcer figere certa labor.
 Aut vos adscensis comitentur præmia Susis
 Bellica, odoratis turaq̃, rapta viris.
 Aut vestra in Parthis latetur stragibus hasta,
 Matribus Eois hasta gemenda diu.
 Ite agite, atque Asiæ felicia regna triumphis
 Lustrate, & capto dicite iura Syro.
 Vobisserta dabit florum nutritor Orontes,
 Perducat vestras unguine myrrha comas.
 Græcia barbaricè seuis onerata catenis
 Implorat socias semisepulta manus.

Oenotrias

Oenotrias classes æstivas Nilus ad undas
 Totâ veste vocans pandit in amne sinus.
 Se laniant Orientis opes, sibi dissidet ingens
 Aurora, inualido sceptrâ tenente duce.
 Et fremere insolito prætoria castra tumultu
 Vidimus, in Regem pilâq; missa suum.
 Ille, velut Boreæ procumbens viribus ornus,
 Occidit, & trunco corpore planxit humum.
 Discite ab exemplis hostilibus inclytâ factâ:
 Victima erat nostris hæc ingulanda focis.
 Parcite cognatas in bella laceffere gentes:
 Sanguinis abstineas, Ausonis ora, tui.
 Quod te iam dudum laceras discordibus armis,
 Nostra peregrino sub pede colla iacent.
 Pauperiem, morbosq; viris lacrymabile bellum
 Omne parit, cæcus cum mouet arma furor.
 Verum cum lituos inflat ciuilibus Enyo,
 Ipsa quatit Stygias torua Megæra faces.
 Acrior infrenat Mars in certamina currus,
 Et peiora illum monstra secuta ruunt.
 Hellepontiacos utinam tibi, Roma, triumphos
 Ante meos obitus monstret amica dies.
 Quâ videam Patris auspicijs turbata Latini
 Sacra Arabum, & Latio reddita sceptrâ foro.

T

Gregorij

Gregorij hoc pietas, hoc auri prodiga poscit
 Dextera, & assiduo culta labore fides.
 Huius ab auspicijs iam nunc per templa propagans
 Relligio ante aras sacra pianda docet.
 Et Vaticane de culmine creditur arcis
 Ægida concutiens tela ciere Deus.
 Hæc precor eueniant. lauro tunc vincetus ouanti
 Tractabo auratæ consona plectra lyre.
 Conaborq; tuas laudes diffundere in ævum,
 Exiguus nostro sit licet ore sonus.
 Nec me tardabunt rauca mala murmura lingue,
 Quin bellator Io voce triumphæ canam.
 Iusserit hoc Clio, mutum genus omne natantum
 Edet cycneos per vada salsa modos.
 Sic ope Pieridum gelidas trans audiar Alpes,
 Trans tepidam Meroën: tu modo Phæbe velis.
 Et vincam aternâ clamantem Stentora voce,
 Nec mea cum Zephyris verba caduca fluent.
 Non me perpetuæ carpent obliuia noctis,
 Non omnis moriar: tu modo Phæbe velis.

GREGORIVM XV.

ITERVM LAVDAT
OB TRIVMPHV M PRAGENSEM.

Virtutis legumq; parens, celeberrima regnis,
Condita septenis Romula terra iugis:

O Patria eternum felix, fecunda triumphis!

O bellatorum prole beata virum!

Tu quamuis gemino solis metuenda sub axe,

Margine sidereo clausuris urbis opes:

Mille licet Tuscum Tybris regnator in equor

Sceptra triumphali barbara vectet aqua;

Annibalisque fuga, & regalia vincla Iugurthæ

Dardaniæ fuerint pompa cruenta manus:

Grata tamen lauros ne dedignare recentes,

Quas tibi de Rheni litore, Diua, fero.

Gregorijq; sacros præcingat adorea fasces,

Quasq; apices terni circumiere comas.

Tu latè horrendo sacrorum numine pollens

Transcribis iussu perfida regna graui.

Deturbas solio reges, adimisq; curules,

Nec falsâ populos plaudere voce sinis.

Ecce Palatinus, magna te vindice lingua,
 Euersus regnis premia digna tulit.
 Consilijsq; tuis iustissima Caesaris ira
 Transtulit in Boios regna caduca lares.
 Ille ferox nobis dementes corde ruinas
 Dum parat, à patrijs excidit exul agris.
 Quas tu sperasti exuuias, dedit ipse Quirino:
 Pendent è nostris signa Bohema tholis.
 Nectantùm Ausonias augent Mauortia prædas
 Tela, sed & capti, Palladis arma, libri.
 Cecropias, sapiens vixit queis Græcia, chartas
 Hostibus ereptas Romula cura legit.
 Heidelbergæ; tuis clarescet Roma ruinis,
 Dum viuent artes, ingenijq; decus.
 Tu quondam aduersas in nos hortata phalanges
 Infandas poteras ære onerare manus.
 Caluinusq; tuis conflabat dira cauernis
 Hæsurâ in nostro tela ferox latere;
 Argiuâq; aciem verborum fraude polibat
 Gorgoneo explorans tineta metalla lacu.
 Non ita Cyclopuum, si vera est fama, camini
 Informant rapido fulminis igne minas.
 Pro re calicolûm, pro maiestate Tonantis
 Ictibus horriferis saxa Sicana gemunt:

Miscuit

*Miscuit & nudus candentia tela Pyracmon
 Centimanum ardenti clara futura nece.
 At tu terrigenis Rheni fabricata sub antra
 In cali exitium tela rotanda dabas.
 Tybridis o castæ pubes operata Mineræ
 Gaude Socraticæ pignore læta domus.
 Hæc tibi sufficiet sternendis hostibus arma ;
 Hinc illis terror , morsq; cruenta venit,
 Quis scit , an & nostris hinc olim excussa lacertis
 Inficiet fusus spicula ab hoste cruor ?
 Petre faue , miles Christi dum prælia tento :
 Et mihi de Petri munere surgit opus.
 In tuâ monstra feror , Germania feta colubris :
 Et mihi sunt arcus , & mea dextra nocet.
 Vipereos victus , latrantia colla refringam ,
 Et sparso pharetræ pondere victor ero.
 Interea dulces Phæbi redeamus ad artes :
 Me citharæ imbelles , plectræq; Lyda vocant,
 Rex o sacrorum tibi plebs , tibi curia plaudat :
 Castalij plaudant per iuga bina chori.
 Et , benefactorum merces , tibi gloria detur ,
 Et memores titulos fama superstes alat.
 I felix , puppiq; sacrâ pete regna per undas ,
 Mercibus Eois perge operare ratem.*

Vise pharetratas gaudentes cæde Moluccas,
Hospitibusq; feræ litora Brasilia.
Trans Indum, & Gangem, nascentis & ultima Solis,
Ceruleas certo sidere curre vias.
Xauerius magno ante aras dignatus honore,
Auspice te, Superum, lintea tuta vocat.
Legifer ille Euri, Ledaïs clarior astris,
Ostendet fido lumine puppis iter.
Crede mari pia lina Pater: iam sternitur vnda.
Pura repercussâ marmora luce nitent.
Iam non de septem specibus effusa Trionis
Naufraga tempestas in tua vela ruet.
Nimbrorum illa olim sedes disiecta tumultu est
Aolia ingenti, nostraq; iura timet.
Hostes hinc soliti Cauris immittere habenas,
Vt quaterent alis aspera dorsa freti.
Atque indignati turgentia regna tridentis
Romanæ inferrent ultima damna trabi.
Visum aliter Superis: nauis, nanisq; Magister
Post victas hiemes litora tuta tenent.
Nauita Gregorius nunc regnat, & Aolus idem;
Hic nouus Hippotades murmura rauca domat.
Tolle Ithaco mendax franatas utre procellas
Clio: Romani est remigis illud opus.

Hic

Hic Vaticanis includit flamina claustris,
 Et rabiem, & furias prouidus ære ligat.
 Mœnia Pontificum, Diuisq; habitabile bustum,
 Dædaleisq; minis templa imitata polum:
 Ruraq; Phœacum siluis certantia cultu,
 Naiadum choreis vdaq; semper humus:
 Porticibus vestris ô qui me sistet & umbris
 Noscere quarentem Graia reperta senum!
 Vt tacitus vulgo reptare incognita Tempe,
 Et possim vestro rore leuare sitim.
 Hic ego Mopsopij vel ducam pocula mellis,
 Curuaq; Piræi litoris arua legam.
 Vel cupiens dubias naturæ accedere causas
 Ingrediar Macedum culta Lycea duci.
 Persequar aut tragicum spirantia carmina vatum,
 Cæiq; Alcæiq; aurea pleetra lyra.
 Tunc ego despiciam stultæ mala gaudia mentis,
 Donaq; gemmiferi despiciam pelagi:
 Quod formidatus vestigat classe Batavus,
 Quæ matutinas Iaua colorat aquas.
 Sardinie segetes, benè olentes fruge Sabæos,
 Hermum despiciam, despiciamq; Tagum.
 O valeant fasces, spinosaq; purpura Regum;
 O valeant miseri, quos lenis vrget honor.

*Quos vehit ad trabeas ventosis Gloria bigis,
Pectora quæ surdo verberare cæca ferit.*

*Tu Bellona vale, & vos ô fera bella valete,
Et Martis furias docta ciere tuba.*

*Alter pila rotet campis, hastaq; coruscet,
Quà magnus nautis emicat Oarion:*

*Oceani Oarion pedibus qui stagna peragrans
Æquoreis humeros altior extat aquis.*

*At me fallentis carpentem commoda vite
Parnassi adspiciat lenis alumna quies.*

*Sic ego Musarum deuectus præpete pennâ
Eripiar populis, & super astra ferar.*

*Maior & inuidiâ per postuma carmina viuam,
Virtutisq; tuæ, Roma, pœta canar.*

NICOLAUS LUDOVISIUS
ISABELLÆ GESVALDÆ

Sponsæ Venusij Principi.

Accipe Trinacrijs è Regibus edita Virgo
Coniugis ingenuâ scripta notata manu.

*Accipe: concessos narrabit epistola amores,
Sollicitiq; animi nuncia verba feret.*

Nox